

Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold
Justitsministeriet
Skatteministeriet

Kommissorium for et lovforberedende udvalg om en sammenhængende lovregulering af forholdene for andre trossamfund end folkekirken (Trossamfundsudvalget)

---

1. Baggrund

Problemstilling

Det følger af grundlovens § 67, at "[b]orgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden." Bestemmelsen indeholder et princip om religionsfrihed, og anvendelsesområdet for bestemmelsen er "gudsdyrkelsen", hvilket først og fremmest omfatter de egentlige rituelle og kultiske handlinger, såsom forkyndelse, bøn, gudstjeneste, dåb mv.

Med støtte i forarbejderne til ægteskabsloven godkendes andre trossamfund end folkekirken i dag ved ministeriel beslutning, før præster i disse trossamfund kan få vielsesbemyndigelse. Ordningen er alene indført med henblik på vielsesbemyndigelse til præsterne i disse trossamfund, men ordningen har med tiden i praksis udviklet sig til også at have indflydelse på andre sagsområder. Som eksempel herpå kan nævnes, at godkendte trossamfund er tildelt særlige rettigheder i skattelovgivningen.

I dag føres der ikke et generelt tilsyn med trossamfundenes forhold, og der er ikke praksis for at tilbagekalde en godkendelse og de heraf afledte rettigheder, hvis et godkendt trossamfund ophører med at leve op til de krav, som var forudsætningen for at opnå status som godkendt.

Det følger af grundlovens § 69, at "[d]e fra folkekirken afvigende trossamfunds forhold ordnes nærmere ved lov." Der er imidlertid ikke gennemført en samlet lovgivning for trossamfundene uden for folkekirken. Det indebærer, at forhold for trossamfundene uden for folkekirken kun er sporadisk reguleret i forskellig lovgivning, og i takt med det stigende antal trossamfund uden for folkekirken er der opstået et behov for en drøftelse af en mere sammenhængende lovregulering vedrørende trossamfundenes forhold.

Andre trossamfund end folkekirken

Udover folkekirken er der i dag mange forskellige trossamfund i Danmark. Nogle af disse trossamfund er karakteriseret ved, at de er anerkendt som trossamfund ved kongelig resolution inden den 1. januar 1970 eller er godkendt som trossamfund fra den 1. januar 1970 eller derefter ved ministeriel beslutning. Andre trossamfund er karakteriseret ved, at de hverken er anerkendt el-

ler godkendt, men f.eks. har opnået skattemæssige fordele som et trossamfund.

Der er 11 trossamfund, der er anerkendt ved kongelig resolution før 1. januar 1970, og derudover findes der over 100 trossamfund og menigheder, der er godkendt fra den 1. januar 1970 eller derefter ved ministeriel beslutning. Antallet af trossamfund, som hverken er anerkendt eller godkendt, kendes ikke.

Lovregulering af andre trossamfund end folkekirken

Det fremgår af § 15 i ægteskabsloven, at ægteskab enten kan indgås borgerligt eller kirkeligt. Efter lovens § 16 kan kirkelig vielse med borgerlig gyldighed ske i folkekirken, i trossamfund, der er anerkendt ved kongelig resolution før 1. januar 1970, og i trossamfund, der er godkendt ved ministeriel beslutning fra den 1. januar 1970 eller derefter. Præster i anerkendte trossamfund skal anerkendes ved kongelig resolution for at få bemyndigelse til at foretage vielser. Præster i andre trossamfund end folkekirken og de anerkendte trossamfund kan få vielsesbemyndigelse af ministeren for børn, ligestilling, integration og sociale forhold. Vielsesbemyndigelse til præster i disse andre trossamfund forudsætter, at der er tale om et egentligt trossamfund.

Efter selskabsskatteovens § 3, stk. 1, nr. 3, er anerkendte trossamfund og kirkelige institutioner, oprettet i tilslutning til disse eller til folkekirken, undtaget fra skattepligt. Momslovgivningen og lovgivningen om fradragsret for gaver, ejendomsskat og boafgift indeholder tilsvarende begunstigelser af trossamfund. Det er skattemyndighederne, der tager stilling til, om et trossamfund er omfattet af disse regler. Skattemyndighedernes praksis på området er i et vist omfang knyttet op på praksis for godkendelse af trossamfund i relation til vielsesbemyndigelse, men lovgivningsmæssigt er der ingen sammenhæng mellem de forskellige godkendelsesordninger.

Indsigt i forholdene hos andre trossamfund end folkekirken

Trossamfund kan være organiseret på mange forskellige måder, og en eventuel adgang til indsigt i et trossamfunds forhold kan afhænge af organisationsmåden. I nogle situationer kan der være mulighed for at få indsigt i trossamfundets økonomiske forhold, f.eks. hvis et trossamfund er organiseret som et selskab, der efter selskabslovgivningen er underlagt regnskabspligt og et krav om offentliggørelse af regnskaber, eller hvis det er organiseret i form af en fond, der er underlagt fondslovgivningen.

Nedsættelse af et lovforberevende udvalg

På baggrund af ovenstående har regeringen besluttet at nedsætte et udvalg, der skal foretage en gennemgang af den nugældende lovgivning for andre trossamfund end folkekirken og overveje behovet for og komme med forslag til en samlet lovregulering heraf.

2. Udvalgets opgaver

Udvalget skal overveje en sammenhængende lovregulering af forholdene for andre trossamfund end folkekirken. I overvejelserne skal indgå følgende:

- Skal reguleringen omfatte alle trossamfund eller kun trossamfund, der ønsker rettigheder, eksempelvis skatte- og momsfratagelse, vielsesbemyndigelse m.v.
- Kriterierne og procedurerne for at opnå status som ”godkendt” trossamfund og for tilbagekaldelse af en godkendelse.
- Retsvirkningerne af en godkendelse – hvilke rettigheder og pligter opnår et trossamfund ved en godkendelse, f.eks. i relation til skatte- og momsfratagelse, vielsesbemyndigelse m.v.
- Kriterierne og procedurerne for at få vielsesbemyndigelse og for tilbagekaldelse af en bemyndigelse.
- Større åbenhed om og indsigt i trossamfundenes forhold, herunder deres økonomiske forhold.

Udvalget skal sikre, at forslag og anbefalinger er forenelige med grundloven, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention og Danmarks øvrige internationale forpligtelser.

2.1. Hvilke trossamfund skal være omfattet af en lovregulering

Udvalget skal overveje, hvilke trossamfund uden for folkekirken der skal være omfattet af lovreguleringen. Det skal i den forbindelse overvejes, om lovreguleringen alene skal berøre trossamfund, der ansøger om en status, som under den nuværende ordning betegnes som ”godkendt” trossamfund, eller om lovreguleringen også skal omfatte øvrige trossamfund, der er godkendt efter andre regler, eksempelvis religiøse sammenslutninger, som er godkendt efter ligningslovens § 8A og § 12, stk. 3.

Det kan som led i overvejelserne vurderes, om der fremover skal skelnes mellem anerkendte/godkendte trossamfund og ikke-godkendte trossamfund, herunder om der eventuelt i stedet for en godkendelsesordning er behov for en anden form for registrering, anmeldelse eller lignende. Allerede anerkendte og godkendte trossamfund bør som udgangspunkt være omfattet af de nye regler, bl.a. om tilbagekaldelse af en godkendelse m.v. og tilbagekaldelse af vielsesbemyndigelse. Det forudsættes dog som udgangspunkt, at allerede anerkendte og godkendte trossamfund ikke vil skulle ansøge om ny godkendelse, registrering, anmeldelse eller lignende.

2.2. Kriterier og procedurer for godkendelse og tilbagekaldelse heraf samt retsvirkningerne af en godkendelse

Som en del af sit arbejde skal udvalget gennemgå nugældende regler og praksis for godkendelse af andre trossamfund end folkekirken efter reglerne herom i ægteskabsloven og forarbejderne dertil. Udvalget skal også gennemgå nugældende regler og praksis for godkendelse af andre trossamfund end folkekirken på andre relevante retsområder, herunder bl.a. skatteområdet.

Udvalget skal som en del af sit arbejde overveje behovet for og komme med forslag til et samlet sæt af regler for godkendelse af andre trossamfund end folkekirken. Det skal inddrages i overvejelserne, om en godkendelse som trossamfund som hidtil kun skal omfatte godkendelse med henblik på, at præster og lignende i trossamfundet kan få vielsesbemyndigelse, eller om en

godkendelse samtidig skal omfatte andre relevante retsområder, herunder skatteområdet. Udvalget er ikke bundet af termen godkendelse og kan således anvende andre termer, f.eks. anmeldelse, registrering m.v.

Udvalget skal ligeledes udarbejde forslag til kriterier og procedurer for tilbagekaldelse af en godkendelse og skal herunder overveje, hvordan der fremover kan føres tilsyn med eventuelle ændringer i trossamfundenes forhold, f.eks. i tilfælde hvor et godkendt trossamfund ophører med at leve op til kravene, som var en forudsætning for godkendelse.

2.3. Kriterier for vielsesbemyndigelse og tilbagekaldelse heraf

Udvalget skal gennemgå nugældende regler og praksis for vielsesbemyndigelse til præster i anerkendte og godkendte trossamfund.

Udvalget skal overveje behovet for og komme med forslag til et samlet sæt af regler for at meddele vielsesbemyndigelse til præster i andre trossamfund end folkekirken, herunder også regler om tilbagekaldelse heraf.

2.4. Åbenhed og indsigt i trossamfundenes forhold, herunder deres økonomiske forhold

Som nævnt oven for kan et trossamfunds organisering være afgørende for, om der er indsigt i trossamfundets økonomiske forhold (regnskaber). Der kan som udgangspunkt kun kræves indsigt i den mindre del af trossamfund økonomiske forhold, der vedrører tips- og lottomidler eller ligningslovens §§ 8A og 12.

Udvalget skal derfor overveje, hvordan der kan skabes større transparens i trossamfunds økonomiske forhold, herunder hvilke krav der kan stilles om åbenhed og regnskabsaflæggelse.

3. Tilrettelæggelse af udvalgets arbejde

Udvalget kan som led i sit arbejde nedsætte underarbejdsgrupper og kan inddrage ekstern ekspertise til brug for overvejelserne om bestemte aspekter af forholdene for andre trossamfund end folkekirken.

Udvalget kan endvidere afholde møder med berørte myndigheder og organisationer, der ikke er repræsenteret i udvalget.

Udvalget skal så vidt muligt afslutte sit arbejde inden udgangen af 2016.

4. Udvalgets sammensætning

Udvalget skal udover en formand bestå af eksterne aktører, der ikke repræsenterer nogen bestemt trosretning eller bestemte trossamfund og er sagkyndige inden for statsret, retshistorie, retsfilosofi, religionsvidenskab/historie og teologi samt repræsentanter fra Justitsministeriet, Skatteministeriet og Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Udvalgets sekretariat forankres i Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold, men Justitsministeriet og Skatteministeriet yder sekretariatet bistand.